

Toespraak Arie van Pelt, voorzitter Oranjevereniging Prinses Juliana
8 juli 2014

Geachte aanwezigen,

Namens Oranjevereniging Prinses Juliana heet ik u allen heel hartelijk welkom. Wat is het hartverwarmend dat u door uw aanwezigheid blijkt geeft van de grote waarde die u hecht aan deze plaats, aan dit gedenkteken, aan dit stukje bijzondere geschiedenis van Oud-Beijerland.

Een bijzonder woord van welkom wil ik richten aan de plaatsvervanger van de Ambassadeur van Israël Mevr Anat Sultan Dadon, evenals aan mw. De Jager. Ook Rabbijn Vorst heet ik bijzonder hartelijk welkom, het is een eer u in ons midden te hebben. Opperrabbijn Jacobs is helaas verhinderd omdat hij onverwacht voor belangrijke internationale zaken naar het buitenland moest. We zijn heel dankbaar dat u, Rabbijn Vorst bereid bent zijn taken over te nemen. We vinden het ook heel bijzonder dat er vanavond enkele overlevenden aanwezig zijn. Ze wonen nu in Israël maar, ondanks de trieste gebeurtenissen van vorige week, wilden ze vanavond toch bij deze plechtigheid niet ontbreken: Mevr. Elly Strul-Hamme met haar man en dochter, Hanneke Noach-Hamme met haar man en Stella Pivonia-Beer fijn dat jullie in ons midden zijn vanavond. Eigenlijk is het vanzelfsprekend dat een burgemeester op een avond als deze aanwezig is maar burgemeester Tigelaar moet eigenlijk op dit moment de raadsvergadering voorzitten. Wij waarderen het dat u een gedeelte van de raadsvergadering heeft overgedragen aan uw waarnemend voorzitter en toch hier aanwezig bent.

Vanavond zijn wij bij elkaar voor een heel bijzondere plechtigheid.

Tijdens de oorlogsjaren '40 – '45 werd de Joodse gemeenschap van Oud-Beijerland door de bezetter opgepakt. Vanaf de plek waar we nu staan vertrokken ze met de tram, werden uitgezwaaid met een “tot ziens”.

31 van hen kwamen nooit meer terug, ze werden door de Duitsers omgebracht in de concentratiekampen.

Het vormde (vormt nog steeds) een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Oud-Beijerland.

Na de oorlog was het een pijnlijk onderwerp dat erg gevoelig lag.

Op verzoek van het voormalig verzet ging het bestuur van Oranjevereniging Prinses Juliana pas 1987 over tot het inzamelen van geld onder de bevolking om dit gedenkteken te kunnen realiseren.

De realisatie van het gedenkteken was zowel voor de overlevenden en nabestaanden, als voor de bevolking van Oud-Beijerland erg belangrijk om de geschiedenis en het daaraan verbonden leed een plaats te kunnen geven.

Enkele jaren geleden ontvingen we voor het eerst verzoeken om dit monument uit te breiden met een namenwand.

Dit jaar realiseerden wij ons echter dat we hiermee niet te lang meer konden wachten. Er zijn namelijk maar weinig mensen meer in leven die ons hierbij behulpzaam willen en kunnen zijn en die ons bijvoorbeeld precies kunnen vertellen hoe familierelaties in elkaar zaten.

De afgelopen periode is er hard gewerkt aan de vormgeving en uitvoering van de namenwand, aan vernieuwing en uitbreiding van de verlichting, aan vernieuwing van het straatwerk rondom het monument en

aan de financiering van dit alles. Dit laatste is helaas nog niet gelukt, maar alle andere zaken wel.

We gaan nu over tot programma dat zoveel mogelijk aansluitend en met slechts een enkele aankondiging wordt doorlopen.

Wij beginnen de plechtigheid met het zingen van het zesde couplet van ons volkslied “mijn schild en de betrouwen”

Hierna dragen leerlingen van de Protestants Christelijke Basisschool De Kriekenhof het gedicht “Joods klasgenootje” voor.

Na het muzikale intermezzo volgt een toespraak van burgemeester Tigelaar en Rabbijn Vorst.

Daarna spreekt mevrouw Hanneke Noach-Hamme ons toe.

Na het muzikale intermezzo dat dan volgt, geeft kunstenaar Marga Vogel een toelichting op haar kunstwerk.

Gedicht Joods Klasgenootje

Je heette Felix

Droeg een ster

Speelde hobo

Was nooit unfair

Je was vol ijver

Vriendelijke en goed

Je kinderogen

Straalden van levensmoed

Je speelde met ons

Als een goede vriend

Een klasgenoot

Een onbedorven kind.

De ster moest je dragen

Van het nazi gezag

Toch bleef je dapper

Omdat je een toekomst zag.

Je had plannen

En duizend wensen

Wilde iets geven

Aan medemensen.

Muziek – wetenschap

Het levensvuur

Blijmoedigheid – vriendschap

Van uur tot uur.

Plots was je verdwenen

Waar naar toe

Het maakte droefgeestig

Waarom en hoe ...

Nooit kwam je weder

Ook tot as verbrand

Jouw ster blijft aanwezig

Gegrifd in een volwassen kinderhand

Tussenwoord.

Graag wil ik nu het woord geven aan mevrouw Anat Sultan Dadon, plaatsvervanger van de ambassadeur van Israël.

I would now like to invite the representative of the Israeli embassy Mrs. Anat Sultan Dadon to say a few words.

Toespraak mw. Anat Sultan Dadon

Dear Mayor of Oud Beijerland, dear Rabbi, dear members of the Oranje Vereniging Prinses Juliana, dear community leaders, dear friends,

It is an honor for me to be here today, at this very special ceremony, in commemoration of the 31 Jewish inhabitants of Oud Beijerland who perished during the holocaust. The holocaust is a dark and horrible chapter in the history of mankind, and is also a part of Dutch history. From an estimated 140,000 Jews who were living in the Netherlands on the eve of the Second World War, an estimated 35,000 survived. In Oud Beijerland, the tragic fate of the small Jewish community was no different- the city's 39 Jews were deported from here, from their homes, to the concentration camps. Only 8 survived.

It is a very special honor to have with us from Israel Mrs. Elly Strul-Hamme and her family. Mrs. Hamme is one of the few who survived the holocaust together with her mother and sister, as they went into hiding. In the darkest of times, there was also some hope, through the light of those who were willing to risk their own lives and often the lives of their families, in order to help those in need, in order to try to save the lives of those innocents, sentenced to death by the Nazis. Sadly, her father did not survive, he was murdered in Sobibor, and his name is on this wall that we unveil today.

Almost 7 decades after the end of the Second World War and the holocaust, our responsibility becomes greater. As the witnesses among us become fewer and fewer, we have the responsibility to keep the memory alive. The responsibility to educate the younger generation, for the memory of the 6 million Jews who have

perished, and for the sake of the future- to ensure that such hate will not be allowed to prevail again.

The 31 names which are honored here, inscribed to be always remembered, represent 31 people, each of them a whole world, sentenced to death because they were Jews. These were people, with loves, hopes and dreams. They had homes, and they had neighbors. Today, the community of Oud Beijerland is ensuring that what has been done to their Jewish neighbors during the holocaust, will not be forgotten.

I would like to thank the mayor and people of Oud Beijerland, for this important contribution to the important task of remembering. For giving those who were stripped of their identities and robbed of their lives, the dignity of being remembered by name. For serving as an example of education to the younger generation, so that the horrors of the holocaust shall never be again.

Thank you

Aansluitend spreekt Chazzan de heer B. Lagendijk van de Liberale Joodse gemeente in Rotterdam het gebed Jizkor uit. Rabbijn Vorst uit Amsterdam, zelf een overlevende van de Sjoa, spreekt het Kaddish uit.

Onthulling

Het Joodse volk heeft zich door de eeuwen heen steeds vastgehouden aan de belofte dat het leven altijd door zal gaan en als teken daarvan zal de heer Wim van Dam na de onthulling een struikje planten

Mag ik dan nu mevrouw Anat Sultan Dadon

van de Israëliische ambassade alsmede Rabbijn Vorst verzoeken over te gaan tot de onthulling van de namenwand.

Dankwoord

Door het planten van de struik naderen wij het einde van deze plechtigheid. Graag wil ik vanaf deze plaats gebruik maken om enkele woorden van dank uit te spreken:

Allereerst heel veel dank aan onze kunstenaar Marga Vogel die opnieuw geheel gratis haar diensten heeft aangeboden en heel veel werk heeft moeten verrichten om tot dit prachtige resultaat te komen. Ook een woord van dank aan

Mw mevrouw Anat Sultan Dadon Van de Israelische ambassade,
Rabbijn Vorst en Chazzan Lagendijk

het duo Hans Schnabel en Robert Duizend voor de muzikale ondersteuning

Stimuleringsfonds Rabobank Hoeksche Waard

Arthur Keijzer van Andeweg Rental & Sales

Thijs & Van Hout Natuursteenzagerij uit Asten

Aannemer Jan de Groot uit Goudswaard

AR Montage & Services uit Oud-Beijerland

Hoveniersbedrijf De Bergden Hoeksche Waard

Burgemeester K. Tigelaar en in zijn naam alle medewerkers van de gemeente Oud-Beijerland die een bijdrage hebben geleverd

Wim van Dam voor al zijn ondersteuning en adviezen

Cobi Crucq bestuurslid Oranjevereniging die heel veel werk heeft gehad om dit alles voor elkaar te krijgen.

En uiteraard ook veel dank aan u allen dat u aanwezig was bij deze plechtigheid.

We sluiten deze plechtigheid af met het Hatikwa, het lied van de Hoop, het Israëlische volkslied.

Graag wil ik u vragen om daarna eerst de genodigden de gelegenheid te geven langs de namenwand te lopen voordat zij weer vertrekken naar het Oude Raadhuis.

Vervolgens nodig ik ook u van harte uit langs de namenwand te lopen.

Maar dan nu eerst het Hatikwa.